

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 21. do 31. maja 2012

OBVESTILO

Iz severovzhodne Slovenije poročajo o škodi, ki so jo sredi meseca povzročile prenizke temperature zraka na posevkih buč, koruzi in na krompirju. Na številnih rastiščih je bilo potrebno ponovno dosejati, posevki pa si po temperaturnem stresu še niso povsem opomogli. Založenost tal z vodo je trenutno povsod po državi dobra. Ječmen že zori, pšenica pa klasi in cveti. Stanje posevkov je dobro kljub temu, da je opaziti posledice spomladanske suše, saj so posevki ponekod nižje rasti in slabše razrasti. Zaradi neviht in nalivov sta ječmen in trava marsikje polegla. Ponekod je klestila toča. Občutljivost na poganje je letos velika, zaradi neuravnotežene rasti po zapozneli aktivaciji dodanih gnojil. Prva košnja za silažo je končana, košnja za seno pa so ovirale občasno prenizke temperature zraka in padavine. Pogosta omočenost listja je omogočala nove okužbe z rastlinskimi glivičnimi boleznimi.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Tudi zaključek maja je bilo vreme izjemno nestanovitno. Obdobja deževnega vremena so se menjala s sončnimi obdobji. V večjem delu Slovenije je pogosto deževalo. Skupna višina padavin v tretji majski dekadi je bila zelo raznolika. Najmanj dežja, od 10 do 30 mm, je padlo na Primorskem in Goriškem, delu Dolenjske, na Ptujskem, v osrednji Sloveniji in na postojnskem. Najbolj obilne v tej dekadi pa so bile padavine na Gorenjskem, v delu Štajerske, v Prekmurju ter v visokogorju, kjer je padlo pa od 80 do 100 mm dežja. Pogosto je bilo vetrovno, marsikje so se razvila neurja z močnimi nalivi, strelami in ponekod tudi točo. 31. maja je toča zajela nekatere kraje v Prekmurju. Nekaj škode je nastalo le na vrtninah.

Mesec maj je dobro namočil tudi dele Slovenije, ki so bili do aprila padavinsko podhranjeni. Tako je tudi na Obali in v severovzhodni Sloveniji padlo okrog 120 mm dežja, kar je za 60 do 70 % več kot v dolgoletnem povprečju 1971-2000. Temperature zraka so v maju zelo nihale. Po zelo toplen začetku meseca je sledila zelo močna ohladitev, nato so se temperature zraka gibale v okvirih pomladi primernih vrednosti. Tako smo mesec zaključili blizu povprečja. Povprečna majska temperatura zraka je bila v večjem delu Slovenije za pol stopinje Celzija nadpovprečna, izjema je bila le Obala, kjer je bilo blizu 1 °C hladneje kot v dolgoletnem povprečju. Z zadnjim dnevom maja se je zaključila meteorološka pomlad, ki je bila letos padavinsko zelo raznolika, nadpovprečno topla in sončna. Uvrstila se je med 5 najtoplejših pomladi od leta 1951, le na Primorskem je bilo letošnje leto na 9. mestu. V večjem delu osrednje Slovenije višina padavin ni dosegla tromesečnih povprečnih vrednosti.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Tokrat je v večjem delu Slovenije izhlapelo od 30 do 40 mm vode, najmanj na Dolenjskem in celjskem, med 10 in 20 mm.

STANJE RASTLIN

V severovzhodni Sloveniji so nizke temperature zraka, zabeležene 18. in 19. maja povzročile pozebo posevkov buč in ponekod tudi koruze in krompirja. Razsežnost poškodb je bila odvisna od mikrolokacije rastišč, na depresijskih legah je bila potrebna ponovna setev. Številni posevki so oslabiljeni tudi zaradi občasno nekoliko prenizkih temperatur zraka in talnih škodljivcev. Koruzo ogrožajo tudi vrane, ki uničujejo komaj vznikle rastline. Tudi zaradi njih so mnogi pridelovalci že morali ponoviti setev. Ponekod je pozebel tudi krompir, ki se že obrašča, verjetno pa bo dozorevanje zaradi tega nekoliko kasnejše. Koruzo so v SV Sloveniji posejali že v sredini aprila. Kjer ni bila ovirana v rasti oziroma je ni poškodoval mraz, že razvija šesti list. Ječmen spreminja barvo, kar napoveduje začetek zorenja. Pšenica klasi in cveti, klasi so polni in v dobrem stanju. Zaradi spomladanske suše so posevki nekoliko nižje rasti in slabše razrasti od pričakovane. Prva košnja za silažo je večinoma že končana, pogoji za rast trave drugega odkosa pa so trenutno zelo dobri. Podobno stanje kmetijskih rastlin je tudi na Ptujsko Dravskem polju in na osrednjem Štajerskem.

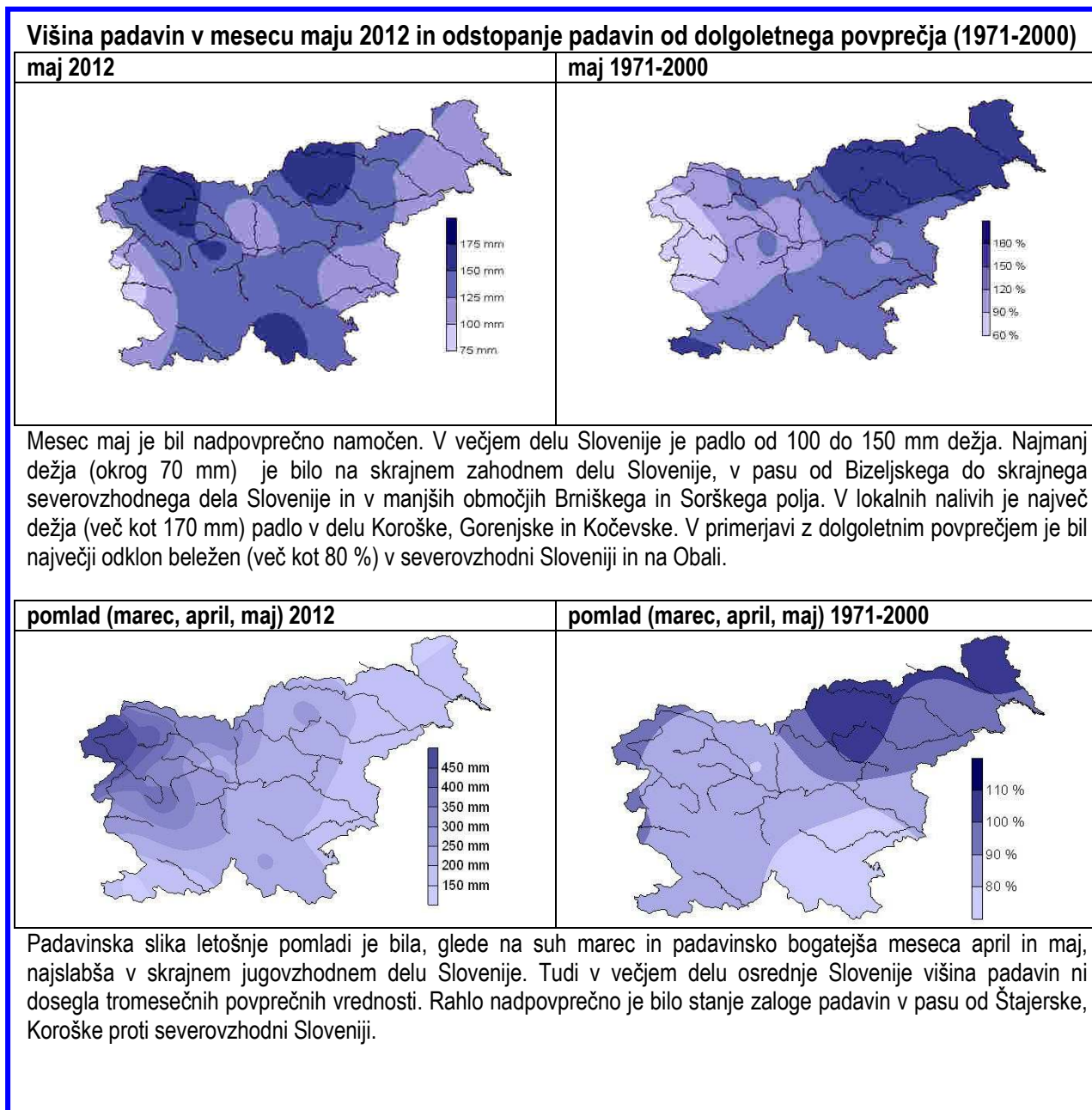
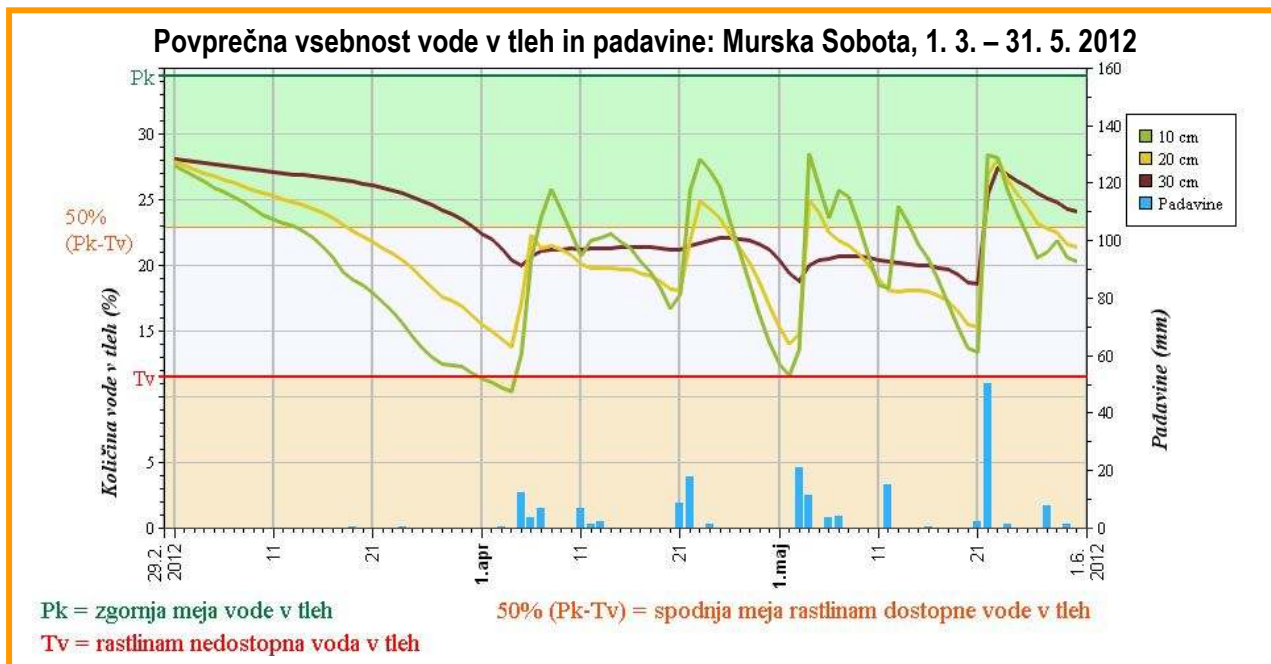
V večjem delu osrednje Slovenije je bila setev koruze zaradi slabega vremena v aprilu nekaj dni kasnejša, posevki večinoma razvijajo tretji in četrti list. Tudi v osrednji Sloveniji že lahko opazimo spreminjanje barve ječmena, pšenica klasi in cveti. Založenost tal z vodo je povsod ugodna. Pogoste padavine in močan veter so povzročile poganje trave in žit. Žita so letos zelo ranljiva na poganje, ker so bili krhke, kar je posledica neuravnotežene rasti zaradi suše zapoznele aktivacije dodanih gnojil.

V Primorju, na Goriškem in Vipavskem zorijo češnje. Drugod bo na prve zrele plodove potrebno še počakati nekaj dni. Tudi v tem delu Slovenije je košnja trave za silažo končana, sušenje za seno pa so v pretekli dekadi, tako kot povsod po državi, ovirale sprva prenizke temperature zraka, plohe in nevihte. Spremenljivo vreme, jutranja rosa in mokro listje je omogočalo nove okužbe s peronosporo v vinogradih. Dež je spiral škropiva zato so bila marsikje potrebna dodatna škropljenja.

VODA V TLEH

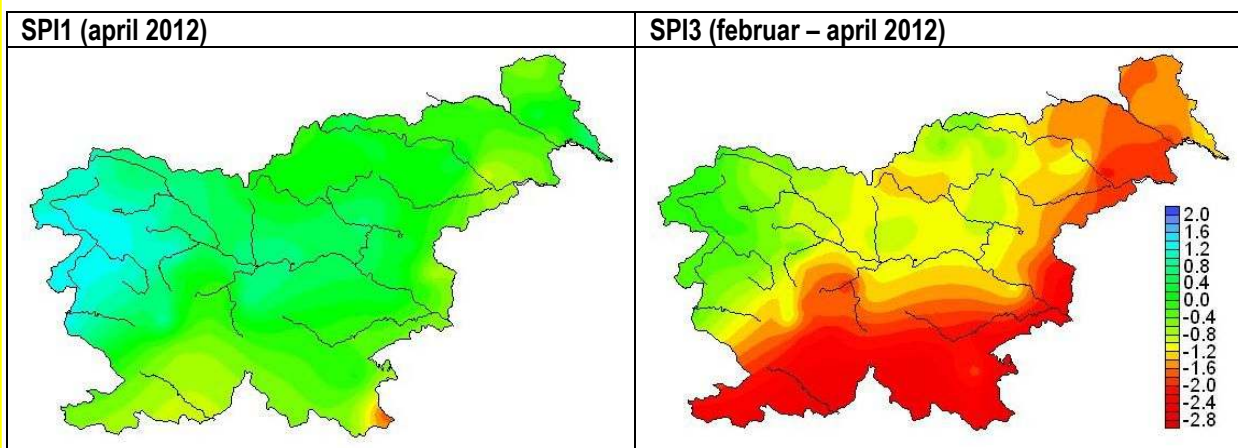
Založenost tal z vodo je v večjem delu Slovenije zadovoljiva, voda je rastlinam lahko dostopna. Zaradi nalivov je marsikje prišlo do zastajanja vode. Ob toplih dneh se je površinski sloj hitro izsušil, vendar ob pogostih padavinah tudi ponovno napolnil.

SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje (dolgoletno povprečje od leta 1971 do 2000).

April nam je bil padavinsko precej bolj naklonjen kot njegovih pet predhodnih mesecev. Precej suho je bilo še vedno v okolici Črnomlja, o blagi suši pa smo lahko govorili na območju Brkinov in Ptuja. Ker je bil višek padavin na zahodu – Posočje in porečje Idrijce, nam je svetlo modra barva kazala vrednosti, ki odstopajo od povprečja v mokri del.

Glede na izpraznjene vodne zaloge, zaradi dolgo trajajoče suše v zimskem obdobju smo lahko o njej še vedno govorili v hidrološkem smislu. Tako nam je standardizirani padavinski indeks za trimesečno obdobje od februarja do aprila risal hudo pomanjkanje padavin na jugu ter skrajnem vzhodu države. O blagi suši pa smo lahko govorili tudi drugod, z izjemo Posočja in višjih delov severozahodne Slovenije, kjer so se vrednosti indeksa gibale okrog dolgoletnega povprečja.

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2.0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2.3 %
1.5 to 1.99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4.4 %
1.0 to 1.49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9.2 %
-0.99 to 0.99	Normalno	Zelena	68.2 %
-1.0 to -1.49	Zmerno suho	Rumena	9.2 %
-1.5 to -1.99	Zelo suho	Oranžna	4.4 %
-2 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2.3 %

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi.